

učitelja, in takemu veljaj naša ljubezen, naše najudanejšje spoštovanje.

Najboljši slovstven spomenik je postavil še živemu Praprotniku naš nepozabni Marn v „Jezičniku“ XIX. l. 1891., str. 9—25. V tem so naštetni natančno vsi njegovi spisi in je označena njihova vsebina. Ob njegovi smrti pa ga je najlepše, najresničnejše poslavil „Učiteljski Tovariš“ v 14. številki, kjer je objavil njegov dnevnik, segajoč do leta 1884., in njegovo sliko. Spominjali so se ga žalno vsi slovenski listi in ljubljanska šolska poročila.

O malokaterem človeku se sme reči, kar trdimo o pokojnem Andreju Praprotniku, da je bil po svetopisemskih besedah ljub Bogu in ljudem.

Naposled podajemo po „Jezičnik“-u pregled Praprotnikovega slovstvenega delovanja.

1. Začetki, poskusi, sestavki v vezani in nevezani besedi v Navratilovem „Vedežu“ l. 1848. in 1849., v „Sloveniji“ l. 1849.; njegove proizvode so objavljale tudi „Drobtince“ l. 1850., „Slovenska Bčela“ l. 1851., 1852., 1853.; „Šolski Prijatelj“ posebno obilo spisov in spiskov: l. 1852., 1853., 1854., 1855., 1856.; „Glasnik slovenskega slovstva“ l. 1854. ima nekaj pesmic; mnogo je dopisoval v „Danico“ kakor tudi v „Novice“.

2. *Spisje za slovensko mladino*. Spisal And. Praprotnik, učenik. V Ljubljani 1852. 8°. II. natisek je izšel popravljen in pomnožen l. 1866., III. leta 1873., IV. l. 1881., V. l. 1887.

3. *Slovenski abecednik* l. 1856.

4. *Pervo in drugo Berilo za slovenske šole* l. 1857.

5. *Pesmi, cerkvene in druge*. Zložil Andrej Praprotnik, učenik. V Ljubljani 1856. 8°. Str. 140.

6. *Koledar Slovenski za navadno leto 1858*. Dal A. Praprotnik. Tretji tečaj. V Ljubljani.

7—9. *Darek pridni mladosti*, podelil Andrej Praprotnik, učenik. Z nekaterimi podobnicami. Pervi zvezek. V Ljubljani 1861. 16°. Str. 136. — Drugi zvezek. V Ljubljani 1863. Str. 134. — Tretji zvezek. V Ljubljani 1864. Str. 135.

10. *Svete pesmi za šolsko mladost*. Nabral in na svitlo dal A. Praprotnik. V Ljubljani 1864. 16°. Str. 140. II. natisek l. 1869., III. l. 1873.

11. *Marija naša Pomočnica* in šopek duhovnih cvetic, molitvic in pesmic, posvečen milostivi Devici Mariji, češčeni na Brezjah na Gorenjskem. Spisal A. P. V Ljubljani 1866. 8°. Str. 455.

12—14. *Palček*. Koledar za leto 1866. Dal Andrej Praprotnik. Jednako za l. 1867 in 1868.

15. *Slovenski Abecednik* za prvi razred ljudskih šol. 1868.

16. *Slovensko-nemški Abecednik*. 1869.

17. *Slovenska Slovnica za pervence*. Spisal Andrej Praprotnik, učitelj. V Ljubljani 1869. 8°. Str. 94.

18. *Učiteljski koledar za navadno leto 1871*. Izdalo učiteljsko društvo za Kranjsko. Vredil Andrej Praprotnik. V Ljubljani.

19. *Dr. Lovro Toman*. Založila in izdala Mat. Slov. V Ljubljani 1876. 8°. Str. 180.

20. *Slovenski Spisovnik*, svetovalec v vseh pisarskih opravilih. Spisal Andrej Praprotnik. Izdala in založila Družba sv. Mohora. V Celovcu 1879. 8°. Str. 372.

21. *Abecednik* za slovenske ljudske šole. Sestavil Andrej Praprotnik, nadučitelj in voditelj I. m. peterorazredni deški ljudski šoli v Ljubljani.

22. *Učiteljski Tovariš*, katerega lista je uredil dvajset letnikov.

Odkletje.

Leži, leži gozdič prostrán,
Prostrán gozdič, gozdič temán;
V njem bukov je in hrastov les,
In vitke jelke, smreke vmes.
V gozdič ta ne prodrè nikdár
Z nebá goreči solnčni žar.
V gozdiča sredi jasa je,
In v jasi čuda krása je:
Tu virčki žuboreč tekó,
In bujno trave tu rastó,
Tu cvete čarobojni cvet,
Sèm zbirajo se ptice pet.
V to bujno jaso, v mlado rast
Prihaja srnica se past.

Po trati tu paševa se,
Pri virčku ohlajeva se.
In često lovec jo sledí,
Sledí jo pač, a ne dobí.
Ko bliska bi zažaril kres,
Zgubi žival se v temni les.
Ne bode lovec je ujel,
Če tudi proži lok in strel.
Žival morilni strel pozná,
In usmrtiti se ne dá.
Med lovci pa je pripoved,
Ki srne té poznajo sled,
Da srna deva bila je,
Se z godcem zaročila je.

A trda mati htela ni,
Da godca vzame njena hči;
Prekolne mati svojo hčer —
In hči postane divja zver,
Postane srna, steče v log,
Potiče v šumi se okrog . . .
Le godec devo bo odklel,
Odkleto si za ženko vzal.

Pa pride godec neki dan,
To čuvši, ide v les temán,
In plazi v les do jase se,
Kjer brhka srna pase se:
Kakó je zala, oh kakó,
Kakó žarí se jej okó!
„Da, moja bode!“ godec dé,
„In naj veljá, karkoli že.“
Ni pred zverjadjo godca strah,
Pod bukev belo sede v mah,
Na strune lahno dene lok,
Čarobna godba vrè spod rok.
In vrè mu lahno, vrè miló,
Da ni še nikdar mu takó;
Polahko s prva, jáče zmir
Drsi po strunah ločji tir;
Kot bi iz raja čul se spev,
Stoterno vrača les odmev,
Da sluša slavec in strnad
V grmičju v jasi sred livad;
Škrjanec lozni ne žgolí,
In ptičja družba vsa molči.
Okrog in krog tišina je,
Očarana zverina je.
Nič ne šepeče listje z vej,
Ko gode godec še naprej;
Celó v studencu bistri val,
Da sluša godbo, je obstal.
Sedaj zapoje godec vmes,
In godba, spev odmeva v les:
„Oj srnica, ne pasi se,
Ne mudí v travah v jasi se!
Le godbi moji prisluškuj,
In čuj, kaj pojem, čuj me, čuj!
Oj tebi, srnica, igram,
Že dolgo, dolgo te poznam.
Jaz nimam puške, srnica,
Svinčenega ne zrnica.
Imam le goslice in lok
In zate dvoje zvestih rok.
Oj pridi, da te bom otel,
Ki matere te srd prokdel.
Naj temna je prokletstva noč,
Ljubezen ima višjo moč;
Če mati te zakleti smé,
Tvoj godec te odkleti vé.
Oj pridi, srečna boš odslej,
In s tábo srečen jaz, kot prej —!“
In dvigne plaha se živál,

Brhko preskoči virčeka val,
In dviga se in niža se,
Po bujnih travah bliža se.
Počasi gre naprej, naprej
Do godca v senco loznic vej,
In ljubko godca zrè in zrè,
In sluša godbo, uha pnè —
In legne h godcu v sivi mah
In liže z nog mu znoj in prah.
A godec gode še naprej,
Mileje gode, kot doslej,
Mileje gode, poje vmes,
Da čara ptice, čara les:
Opeva mladih let radost,
Ljubezni prve moč, sladkost;
Ljubavi strte strah in jok
Izavblja mu iz goslij lok.
Privreva pesem iz srcá,
In gode, kar le vé in zná.
Več plaha srnica mu ni,
Sè solznimi ga zrè očmi;
In bolj ga sluša, bolj ga zrè,
Bolj jej srcé za godca mrè.
Tri strune strgal, strl je lok,
A goslij še ne dá iz rok.
In gode, gode, ne nehá,
Na zadnjo struno še brenkljá,
Brenkljá, da prsti ga bolé
In izza nohtov krvavé;
In poje, poje, da že kri
Iz prsij mu in ust kipi —
Oblíže srna mu rokó,
Na godca nasloni glavó,
In tik leží, na njem sloní,
Na strani godčevi zaspí.
In godec gode in igrá,
Da zadnja struna odnehá;
In poje vedno bolj lahnó,
Lahnó, mirnó, na pol glasnó.
In ko večerni vgaša sev,
Umira godcu v prsij spev,
Tik vitke srnice zaspí,
Ko nočne sove mrak budi.
Oba objema sen sladák,
Ko ziblje v vejah ptice mrak.
Kaj sanjata tu srci dvé,
Nikdo ne zná, nikdo ne vé?
Onadva znata le samá,
In Bog nebeški vrh nebá. — —

Zarana pride lovec v gaj,
Dospè pod bukev v jase kraj:
Pod bukvo najde zlomljen lok,
Na goslih sled krvi iz rok —
Tam onkraj jase pa deklè
Za godcem-možem v šumo spè.
Prispejo lovci, še prežeč
Po srnici, a ni je več. — —